

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ПАРЛАМЕНТІ МӘЖІЛІСІНІҢ
Д Е П У Т А Т Ы

Д Е П У Т А Т
МАЖИЛИСА ПАРЛАМЕНТА
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

010000, Нұр-Сұлтан, Парламент Мәжілісі
20 __ ЖЫЛҒЫ « __ » _____
№ _____

010000, Нур-Султан, Мажилис Парламента
« __ » _____ 20 __ года

2019 жылғы 19 маусымда айтылды

**Қазақстан Республикасының
Білім және ғылым министрі
А.Қ. Аймағамбетовке**

ДЕПУТАТТЫҚ САУАЛ

Құрметті Асхат Қанатұлы!

Елбасы Н. Назарбаев «Nur Otan» партиясының XVIII съезінде белгілеген маңызды міндеттердің бірі – ауылдарды өсу және орнықты даму нүктесіне айналдыру. Әлбетте, ауылдың қарышты дамуы көбінесе ауыл мектебінің қызметіне байланысты.

Қазақстанда жергілікті атқарушы органдарға ведомстволық бағынысты күндізгі мемлекеттік жалпы білім беретін мектептердің 75%-ы бұл ауыл мектептері (7014-тің 5285-і), оларда оқушылардың 46%-ы оқиды (3 105 334-тің 1 423 988-і).

ЭЫДҰ-ның деректері бойынша (Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымы) білім беру ортасы және тіпті мектеп ғимаратының жай-күйі балалардың үлгеріміне әсер етеді. Қазақстанда орнықты дамудың 4-ші мақсатына (ОДМ) қол жеткізу құралдарының бірі барлық оқушылар үшін тиімді оқу ортасын қамтамасыз ету болып табылады.

Сонымен қатар, Қазақстанда ауыл мектептерінің тек төртінші бөлігі (1283) ғана бейімделген үй-жайларда орналасқан. Ауыл мектептерінің 13%-ында (696) абаттандырудың қандай да бір түрі жоқ, 31%-ы (1644) тасымалданатын суды

пайдаланады, 45%-ында (2357) тек ауладағы дәретханалар бар және 53%-ы (2823) қатты отынмен жеке жылытуды, оның ішінде пешпен жылытуды пайдаланады.

Ауыл мектептерін жаңа модификациядағы кабинеттермен қамтамасыз ету деңгейі төмен: физика бойынша – 45% (2377), химия бойынша – 42% (2192), биология бойынша – 38% (2005).

Ауыл мектептерінің 88%-ы (4639) ғана 4 Мбит/сек және одан жоғары жылдамдықпен кең жолақты интернет желісіне қосылған, мектептердің 8%-ы (455) ғана орта білім беруді ақпараттандыруға қатысады. Қолда бар компьютерлік техниканың 33%-ы (55697) ауыстыруды талап етеді.

Қазақстанның 10 мұғалімінің 6-ы ауыл мектептерінде жұмыс істейді. Олардың ішінде тек 89,5%-ы жоғары білімді, 19%-ы жоғары санатты және 61%-ында санаты жоқ.

Мұның үстіне, БҒМ деректері бойынша қала мен ауыл арасындағы білім беру шығындарының алшақтығы 2017 жылы 45,4%-ды құрады.

Осының салдары ауылда білім беру сапасының төмендеуіне алып келеді, бұл оқушылардың жетістіктерін ішкі және сыртқы бағалау нәтижесінде байқалды.

Мысалы, PISA-2015 барлық үш бағыты бойынша (*математикалық, жаратылыстану-ғылыми және оқырман сауаттылығы*) ауыл оқушыларының көрсеткіштері қалалық деңгейден 20-дан астам баллға төмен, бұл оқудың жарты жылға артта қалуына сәйкес келеді.

TIMSS-2015 нәтижелері бойынша ауылдық сегізінші сынып оқушыларының орташа балы қалалықтарға қарағанда математикадан 33 баллға, жаратылыстану ғылымдары пәндері бойынша 37 баллға төмен. Бастауыш мектеп көрсеткіштерінде де осындай жағдай.

Сонымен қатар, ОЖЖБ-2018 нәтижелері қала және ауылдық мектеп оқушылары арасындағы орташа балл алшақтығының ұлғаю үрдісін көрсетеді. Егер 4-сыныптарда ол 2,33 балл болса, 9-сыныптарда 7,08 балл болса, 11-сыныптарда 11,84 балл. Бұл өз кезегінде ҰБТ-ның орташа балында көрінеді. Соңғы 3 жылда бұл айырмашылық 8-9 баллды құрады, бұл ауыл мектептері түлектерінің жоғары білім алуға қолжетімділігінің теңдігін қамтамасыз етпейді.

Жоғарыда айтылғандарды ескере отырып:

1) ауыл мектептерін қолдау Білім мен ғылымды дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған жаңа мемлекеттік бағдарламасының басым бағыттарының бірі болып белгіленсін;

2) ауыл мектептері оқушыларының білімін қалалық мектептермен теңестіру үшін олардың базалық жағдайлары мен тең білім беру мүмкіндіктерін жасау жөнінде кешенді шаралар қабылдасын;

3) білім беру сапасын арттыру, менеджментті жақсарту және тиімділігін арттыру; қаржылық және материалдық-техникалық ресурстарды нығайту; білім берудің әртүрлі деңгейлеріндегі оқу орындарымен тәжірибе алмасу жөніндегі іс-шараларды қамти отырып, ауыл мектептерін қолдау мен дамытудың нысаналы бағдарламасын іске қоссын;

4) жоғары сыныптарда оқытуды дараландыруға және білім алушыларды әлеуметтендіруге бағытталған бейіндік оқыту жүйесін құрсын, сондай-ақ ауыл мектептерінің оқушылары арасында кәсіптік бағдар беру жұмысын жандандырсын.

Депутаттық сауалға жауапты Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген мерзімде беруіңізді сұраймыз.

Құрметпен,

Қазақстан Республикасы Парламенті

Мәжілісінің депутаттар,

«Nur Otan» партиясы Фракциясының мүшелері

Д. Нұрманбетова

З. Балиева

А. Нұркина

Ж. Омарбекова

Б. Оспанов

Қазақстан халқы Ассамблеясынан сайланған

В. Божко

«Халық коммунистері» фракциясының мүшесі

И. Смирнова

орын. Тусенова С.М.

тел. 746145, tusenova@parlam.kz

Оглашен 19 июня 2019 года

**Министру образования и науки
Республики Казахстан
Аймагамбетову А.К.**

ДЕПУТАТСКИЙ ЗАПРОС

Уважаемый Асхат Канатович!

Одна из важных задач, обозначенных Лидером нации Н. Назарбаевым, на XVIII съезде партии «Nur Otan» - превратить села в точки роста и устойчивого развития. Очевидно, что поступательное развитие села во многом связано с деятельностью сельской школы.

В Казахстане 75% дневных государственных общеобразовательных школ, подведомственных МИО, это сельские школы (5285 из 7014), в которых обучается 46% школьников (1423988 из 3105334).

По данным ОЭСР (*Организации экономического сотрудничества и развития*) образовательная среда, и даже состояние школьного здания влияет на успеваемость детей. Обеспечение эффективной среды обучения для всех является одним из средств достижения 4-й цели устойчивого развития (ЦУР) в Казахстане.

Вместе с тем, только четвертая часть (1283) сельских школ в Казахстане расположена в приспособленных помещениях. В 13% (696) же сельских школ отсутствуют какие-либо виды благоустройства, 31% (1644) - используют привозную воду, 45% (2357) - имеют только надворные туалеты и 53% (2823) - используют индивидуальное отопление на твердом топливе, в т.ч. печное.

Существует низкое обеспечение сельских школ кабинетами новой модификации: по физике – 45% (2377), химии – 42% (2192), биологии – 38% (2005).

К широкополосной сети интернета со скоростью от 4 Мбит/сек и выше подключено только 88% (4639) сельских школ, лишь 8% (455) школ участвуют в информатизации среднего образования. 33% (55697) имеющейся компьютерной техники требует замены.

Из 10-ти учителей Казахстана 6 работают в сельских школах. Из них только 89,5% с высшим образованием, 19% с высшей категорией и 61% без категории.

Более того, по данным МОН разрыв расходов на образование между городом и селом в 2017 году составил 45,4%.

Следствием всего этого является снижение качества образования на селе, что отмечено результатами внешней и внутренней оценки достижений учащихся.

К примеру, по всем трем направлениям PISA-2015 (*математическая, естественно-научная и читательская грамотность*) показатели сельских школьников ниже городских более чем на 20 баллов, что соответствует отставанию на полгода обучения.

По результатам TIMSS-2015 средний балл сельских восьмиклассников ниже городских по математике на 33 балла, по естественнонаучным предметам - на 37 баллов. Аналогичная ситуация и в показателях начальной школы.

Также результаты ВОУД-2018 показывают тенденцию увеличения разрыва среднего балла между городскими и сельскими школьниками. Если в 4 классах она составляла 2,33 балла, в 9 классах - 7,08 балла, то в 11-х – 11,84 балла. Это, в свою очередь, отражается на среднем балле ЕНТ. За последние 3 года эта разница составила 8-9 баллов, что не обеспечивает равенства доступа выпускников сельских школ к получению высшего образования.

Учитывая изложенное, считаю необходимым:

1) определить одним из приоритетных направлений новой Государственной программы развития образования и науки на 2020-2025 годы поддержку сельских школ;

2) принять комплексные меры по созданию базовых условий и равных образовательных возможностей сельским школьникам для выравнивания их знаний наравне с городскими;

3) запустить целевую программу поддержки и развития сельских школ с включением мероприятий по повышению качества образования, улучшению и эффективности менеджмента; укреплению финансовых и материально-технических ресурсов; обмену опыта с учебными заведениями разных уровней образования;

4) создать систему профильного обучения в старших классах, ориентированную на индивидуализацию обучения и социализацию обучающихся, а также активизировать профориентационную работу среди сельских школьников.

Ответ на депутатский запрос просим предоставить в установленные законодательством Республики Казахстан сроки.

С уважением,

депутаты Мажилиса

Парламента Республики Казахстан,

члены Фракции партии «Нур Отан»

избранный от Ассамблеи народа Казахстана

член Фракции «Народные Коммунисты»

Д. Нурманбетова

З. Балиева

А. Нуркина

Ж. Омарбекова

Б. Оспанов

В. Божко

И. Смирнова

исп. Тусенова С.М.

тел. 746145, tusenova@parlam.kz